

מסורת הש"ס

(א) ברטת לה: יומא ער, (ב) יומא שס כריתות יז: מיר (ג) סנהדרין ע: (ד) נבטרות מה: (ה) (א) נבזומא ובמיר ובסנהדרין ובנבטרות לימא מלת ועבד וכן בכריתות ושס אימא למקדש לוקא ועי' מוס' שס ד"ה ונכנס], (ד) [פ"ג הי"ב], (ה) [בפרק שילקי: (ב) רש"י ד"ה ודלמא שבר: (ג) ד"ה דהכא], (ו) דלמי לפרש דלא, כ"ג], (ז) [קדושין מט:].

➤

הגהות הב"ח

(א) גמ' מיא דטלוסו שילקי: (ב) רש"י ד"ה ודלמא שבר: (ג) ד"ה דה"ל למיר:

➤

גליון הש"ס

תוס' ד"ה גמר ובי' והתניא דם שקדש. עי' חולין דף קב ע"א ומנחת דף קא ע"א דהקפא דס דאכלו חייב. ועי"ג. אח"כ ראומו דבירושלמי פריך עלה כן והתניא הקפא את הדס ואכלו חס יט טו חות חייב (מה עבד ליה ר' יונה הייט כההיא בריתא שבהא דמיט לא אכל ולא משקה) מיט אורל לטמא טומאת אורלין מיט משקה לטמא ט"מ (וא"כ מיט רחיה דשמיא בכלל אכילה) חזר מזה להראיה בדגמא יט לאומין בקדש ועי"ג: ד"ה בגז וב' אפי' שתיה תרי דיבני: לא ידעמי דלמי' דשמה צ' וימני אף בשמה חד וימנא לחייב צ' דהא עבר משום שני שצוות וי"ע. גס לשטמייחו דף כד ע"א ד"ה אלא דדוקא במפרש תאנים ועגבים אכל בגלל אורל סתם אין תאנים בכלל כיון דלאוסיס לו מבכר מקרו אורלין שאין רחויס ומנו דאין נגילות בכלל אלא במפרש. אס כן לימא לקויסמס דהכא דמי' דשמיא בכלל אכילה מ"מ כיון דכבר נאסר בשמיא מכת שצטמו הרגשונה מקרי אין ראיון. ובסברת לנחוק לקויסמס לשמא רש"י ונבין: ד"ה רבמא וב' וכן משמע קצת לקמן. דף כו ע"ב. ועי' בתוס' שס ד"ה גמר:

➤

רבינו חננאל

והא תירוש חמרא הוא וקרי ליה אכילה. מיכן ששתיה בכלל אכילה. ורחיון ודלמא זו האכילה אכילה ע"י אניגרון כלומר בתבשיל כגון ציקי קרייה. אניגרון מיא דסילקא. אכסוגרון מיא דכולהו סילקי. ואחיון מתבשל עמון. ואחיון למיפשטה מהא דכתיב ונתתה הכסף בנפשך בכל אשר תאווה נפשך וגו' ואימא דבילה קעילית. דתניא אכל דבילה קעילית ושתה רבש ונכנס למקדש ועבד חייב. אלא אימא שבר שבר מנוזיר דכתיב ביה מיין ושכר יויר חומין יין וחומין שכר לא ישתה. אביי מספא דקתינ שבועה שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שטים. (אימא) [כיון דאמר שלא אוכל אחסר] ליה

ודלמא על ידי אניגרון.
שהוא מין מאכל כדתניא בתוספתא דביה (י) הציאו לפניו אניגרון ואכסיגרון ועליהן פלפלין שחוקים ורגילין לתם לתוכן יין כדתניא בתוספתא דדמאי או מרומת יין למוך אניגרון ואכסיגרון: **מיא דסילקא.**
תבשיל של תרדין: **מיא דכולסו שנקי.**
שלקות של ירק: **מידי דמשכר.**

כלומר דרך שכרות: (ג) **דלמא.**
ושכר דקרא ללו אין קאי אלא דבילה קעילית קאמר שהיא משכרת. קעילית על שם מקומה: **אף אנו נמי סנינא.**
דשמיא בכלל אכילה: **מתני' נמי דיקא.**
דשמיא בכלל אכילה: **ודלמא למיפטר נפשיה מאחרניימא קאמר.**
אמאי קמי חייב על כל אחת ואחת דלמא האי דפריש להו לאו לאפושוי בשצוות קאתי אלא למיפטר נפשיה בשצווה מדברים אחרים דאי אמר לא אורל סתם היה נאסר בכל האוכלים: **סל"ג.**
שלא אורל חטין ושעורים וכוסמין וכי אמר פת פת לחלק: **ודלמא לנוס.**
כלומר אי אמר הכי הוה משמע שלא יהא כוסס חטין כמות שהן אצל הפת היה אוכל: (א) **ה"ל למימר פת חטין ושל שעורין.**
דכיון דאמר ושל אפת קאי: ודלמא

אלא אחת א"ל אביי
אלא מאי שתיה בכלל אכילה אימא סיפא שבועה **שלא אוכל**
ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שתים כיון דאמר שלא אוכל איתסר ליה בשתיה כי אמר שלא אשתה אמאי חייב אילו אמר שלא אשתה תרי זימני מי מייחייב אמר ליה התם דאמר שלא אשתה והדר אמר שלא אוכל דשתיה בכלל אכילה איתא אכילה בכלל שתיה ליתא אבל אמר שבועה שלא אוכל וישלא אשתה מאי אינו חייב אלא אחת אי הכי ארתני רישא שבועה שלא אוכל ושתה אינו חייב אלא אחת אי הכי ארתני רישא שבועה שלא אוכל ושתה אינו חייב אלא אחת אי הכי ארתני רישא שבועה שלא אוכל ושתה אינו חייב אלא אחת וכל שכן שלא אוכל להודיה אלא לעולם כדקתני ושאינו הכא כיון דאמר שלא אוכל והדר אמר שלא אשתה גלי אדעתיה דהך אכילה דאמר אכילה גירדתא היא אמר רב אשי מתני' נמי דיקא שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראיון לאכילה ושתה משקין שאין ראיון לשתיה פטור הא ראיון חייב ואמאי הא שבועה שלא אוכל קאמר דלמא דאמר תרתי שבועה שלא אוכל שבועה שלא אשתה: שבועה שלא אוכל ואכל פת חטין כו': ודלמא למיפטר נפשיה מאחרנייתא קאתי הוה ליה למימר חטין ושעורין וכוסמין ודלמא לכום דהוה ליה למימר פת חטין ושעורין וכוסמין ודלמא פת חטין לאכול שעורין וכוסמין לכום דהוה ליה למימר פת חטין ושל שעורין ושל כוסמין ודלמא

דה"מ למיכתב צקר ואלן יין ושכר ומדכתב ד' פרטי שמא שזס דצר יש דלא הוה סגי צצ' פרטי והכא דריש שכר גופיה דלאיטריך ^א דלתי לפרט דלא הוה דבילה קעילית ואס תאמר והיכי הוה צעי הסם למדרש צ"ת דשכר לדבילה קעילית ומה לריך לריבוי תיפוק ליה מכלל ופרט וכלל דהוי פרי מפרי וגדולי קרקע ועוד היכי מ"ל דהיינו דבילה קעילית הא משמע הכא דאי לאו שכר הוה דרשין שכר גופיה לדבילה קעילית וי"ל דהתם איירי בדבילה מעורבת במים ואפ"ה חשיב טפי מתמד שהחמין והכא בדבילה שאינה מעורבת וא"ת למה לי הכא ג"ש דשכר שכר תיפוק ליה דשמיא בכלל אכילה מדמרבין הסם תמד משהחמין ואמר רחמנא ואכלתו וי"ל דכיון דמרביו דביתי"ן נפקא מ"ל דלכיל ליה ע"י אניגרון דלא צעין מידי דמשכר אי נמי ואכלת לא קאי ארביזא מדע דלא קאי אקנקן ועור וגזיות וא"ת דלמא מיירי ציין קרוס ולהכי כתב ואכלת ויש לומר דדלמא לא חזי לאכילה אלא שורין אותו במים ושומין: **ב"י איצטריך לאשמועינן אבא ועשה בלאבבא**
כו'. וא"ת ודלמא היא גופיה אחא לאשמועינן דשמיא לאו בכלל אכילה וי"ל דא"כ ה"ל למיתני שצווה שלא אוכל ושתה פטור אצל השתא ליכא למידק מינה דאין שמה בכלל אכילה דאפי' הוה בכלל אכילה אינו חייב אלא אחת כמו אכל ואלו כהעלם אחד: **בג"ן דאמר שלא אשתה וישלא אוכל.**
וא"ת א"כ מאי איריא אכל ושתה ^א אפי' שמה תרי זימני נמי דמיגז דחייילא שצווה בתרייתא לאכילה חייילא נמי אשתיה דכה"ג אמר לקמן (דף ד:) גצי שצווה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שלא אוכל תאנים ועגבים ויש לומר דחד מתרי פירכי נקט אי נמי כיון דאמר שצווה שלא אשתה צרישא גלי אדעתיה דכי אישתבע בתר הכי לאכילה גרידתא אישתבע ולצסוף מסיק אפי' אמר שצווה שלא אוכל תחלה גלי אדעתיה: **אבי"ה בבבא**
שתייה **לא אמרי'.**
וא"ת למנא דלעיל דמרבא דבילה קעילית ויליף לה בכריתות (דף יג: ושס) משכר לרצות שאר משכרין ואמר רחמנא אל תשת אלמא אכילה בכלל שמה וי"ל כיון דלאכילה היא עיקר סברא הוה דאל תשת משום שאר משכרין דמשקים כמביה א"ג שכר לא איירי אלא במשקין המשכרין כמו דבש וחלב ולהכי כתיב אל תשת ודבילה קעילית מרבין מסבגא מידי דהוי אהני: **דלמא לאיפטר נפשיה מאחרנייתא קא מיבויין.**
וא"ת הא לא צעי למפטר נפשיה מאחרנייתא דאפי' אמר שצווה שלא אוכל סתם כיון שאין צלצו לאסור עצמו אלא צאלו המינים לא מיתסר באחריי אע"ג דצעלמא' דברים שצלצ אינן דברים היינו היכא היכא דצלצ סותר מה שמוציא צפוי אצל היכא דאין סותר הייין דברים ^א וכן משמע קצת לקמן ויש לומר דמ"מ מנחה לגלות לעולם דלמיפטר נפשיה מאחריו קבעי:

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

כג.

והא תירוש חמרא הוא.
והדלמר הנודר מן התירוש אסור בכל מיני מתיקה ומותר ציין צפרק בתרא דיומא (דף עו: ושס) פריך לה ומשני צנדרים הלך אחר לשון בני אדם: **גמ' שבר שבר מנוזיר.**
וא"ת לר' יהודה דמחייב צאכל דבילה קעילית ונכנס למקדש ולא גמר שכר שכר מנוזיר מנ"ל דשמיא בכלל אכילה וי"ל דנפקא ליה מסבגא דקאמר לעיל אי נמי גצי מקדש דוקא לא גמר שכר שכר לפי שהכתיב תלה צטירוף הדעת כדכתיב (ויקרא י') להצדיל ולהורות ולפיכך סברא הוה קצת לרצות שאר משכרים אצל לענין מעשר יליף שפיר מנוזיר וכן משמע קצת דלאיצא דתנא דמחייב צאכל דבילה קעילית דהיינו רבי יהודה מסיק דגמר שכר שכר מנוזיר והשתא נמי לא תיקשה אדגמר שכר שכר מנוזיר יליף ממקדש דהתם שאני דסברא הוה כדפרשית אצל אין לפרש לחומרא מקשי' דהא כי ילפינן נמי מנוזיר ע"כ דבילה קעילית נקחת בצסף מעשר דהא פרי מפרי וגדולי קרקע הוה ועי"ל דר' יהודה יליף דשמיא בכלל אכילה כדיליף צירושלמי' מדכתיב וכל דס לא תאכלו ואי צשקרס ^א והתניא (תוספתא פ"ב דטהרות) דס שקרש אינו לא אוכל ולא משקה אלא כמו שהוא והמורה קראה אותו אכילה: **שבר מנוזיר.**
וא"ת אמאי לא משני הכא לא מניא אמרת דשכר היינו דבילה קעילית דמיין אגב קנקנו נפקא כדאמר צפ' בכל מערבין (עירובין דף סז: ושס) דאי כתב רחמנא בשכר ה"א דבילה קעילית אין יין אגב קנקנו לא כתב רחמנא יין אגב קנקנו משמע כ"ש דבילה קעילית ואייתר קרא דשכר לתמד משהחמין ועי"ק דהיכי דריש התם מצבקר אגב עורו ומצנאן אגב גזמיה ומצניין אגב קנקן ומצשכר תמד משהחמין והא לריכי לפרש כדדרש התם מה הפרט מפורש פרי מפרי כו' וממה נפשך לריך תרי פרטי דאי כתב רחמנא צקר ה"א צעלי חיים אין גדולי קרקע לא ואי כתב ציין ה"א גדולי קרקע אין צעלי חיים לא דהכי מנרכינן צפ"ק דקדושין (דף פ.) גצי הענקה וי"ל דהתם מיימור דביתי"ן קדריש

צמסרבע

אמינא היכא דחני פת הוא פת ממש. והיכא דלא חני פת אינו אסור אלא לכוס אבל הוא עשוי פת שרי כו'. ואסיקנא

(א) נראה דל"ל דקתינ סופא דלמר שצווה שלא אוכל וכו'.

ב א מיי' פ"א מהלסת ביאת מקדש הלכה צ סמג לאין ס:

➤

תורה אור השלם

1. וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּנֶפֶשׁ בְּכָכֶר אֲשֶׁר תֹּאווֶה נִפְשְׁךָ בְּכָכֶר וּבִצְאָן וּבִיָּין וּבִשְׁכָר וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נִפְשְׁךָ וְאַבְלָתָ שֵׁם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמַּחְתָּ אֹתָהּ וּבִיָּתְךָ: דברים יד כו
2. מִיָּין וְשְׁכָר יוֹיֵר חֲמוֹץ יִין וְחֲמוֹץ שְׁכָר לֹא יִשְׁתָּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתָּה וְעֲנָבִים לְחִים וְיִבְשִׁים לֹא יֵאבֹל: במדבר ו ג

➤

מוסף רש"י

אניגרון. מין מאכל שותפין בו יין ונכמה מקומות שניט בתוספתא אניגרון ואכסיגרון שטמין בו יין ושמן (יומא עו.). מיא דסילקי. מים ששלקו בנזן תרדין (שם וברכות לה.). מיא דכולהו שלקי. כל מיני ירק שלקו (ברכות לו.) של שאר מיני ירקין (יומא שם.) מירי דמשכר. ואין שכרות דךך אכילה (שם.) אבל דבילה קעילית. הגדילה צאמו מקוס ומשכרת כיון (בברכות מה.) קעילית, שס מקוס (יומא שם.) חייב. משום שכר אל תשת (שם עו.) חייב מלקות, כר יהודה מוקמינן לה צפרק אלמו לו בכריתות (יג:) דקאמר התם על שאר משכרין כאותיה דאל תשת (בברכות מה.) ונכסן עסקין (סנהדרין עא.).

➤

רבינו חננאל (הבשץ)

באכילה ושתיה כי הדור אמר שלא אשתה מי חיילא שבועה אחריתי עליה. אילו אמר שלא אשתה שלא אשתה ושתה מי חייב תרתי. ופריך רבא מתני' כגון דאמר שלא אשתה (שלא אשתה) והדר אמר לא אוכל דכיון דאקדמיה לשתיה קמי אכילה לא אמרי' אכילה בכלל שתיה היא כו'. ואסיקנא אלא לעולם כדקתינ (א) וסיפא כגון דאמר שבועה שלא אוכל והדר אמר שבועה שלא אשתה דכיון דהדר אמר שלא אשתה גלי דעתיה דהא לא אוכל דנשבע עליה אכילה גירדא היא: א"ר אשי אף אנו נמי שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאינן ראויין כו' ולא עמדא: שבועה שלא אוכל פת חטים פת שעורין פת כוסמין ואכל חייב על כל אחת ואחת. ואקשינן ודלמא האי דפריש פת חטים פת שעורין ופת כוסמין למיפטר נפשיה מפת דוחן ופת שיפון ופת שכולת שועל וכיוצא בו. ודחי' א"כ הוה ליה (לתנא) לומר פת חטים ושעורין וכוסמין פת פת למה לי. ודחי' אי לא תנא בכל אתר ואתר הוה

מה להלן שתיית יין אף כאן שתיית יין. ואתא רבא לפרושה הא דר' חייא ממתינ' ודחי ליה אביי מספא דקתינ שבועה שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שטים. (אימא) [כיון דאמר שלא אוכל אחסר] ליה

עין משפט‏ גר מוצה

מא א מיי פֿיד מ'ה
שזעות הלכה ח סמג לאוין רמא:
בב ב מיי פֿיה שס הלכה י סמג שס טושי"ע יו"ד
סימן נלח סעיף ו:
בג ג מיי שס הלכה ז טושי"ע שס ס"ד:

מוסף רש"י

במסרהב. מפליר. (טוטה י: ע"ש). אפילו פרוטה מכולם מצטרפת. אס אין לו עליו מתנן אלא שזה פרוטה, מנטרפין לחיובי (קטן זח) פליגי בה רב אחא ורבינא. צמתני ובגמליה ד' יומן, חד אמר אפרטי מיחייב. חייב על כל אחת ואחת דקתי מתני' חייב שלש קאמר, חדא לחטין וחדא אשורין וחדא לטמטין, ארבעה לא מחייבין ליה למימר שזעה שאין לך צדי חדא שזעה חספי נפשה היא, סכלל זה אין לך צדי כלום וחד ופרט לא חטין ולא כוסמין ולא שעורין, אלא פרוטה פירשא דשזעה שאין לך צדי הו, וכי אמר ר' יוחנן פרוטה מתנן מנטרפת, לאו אסיפא דמתני' דחייב ליה על כל אחת ואחת קאי, דכיון דכל חדא וחדא חאטי נפשה הו' לא מנטרפי, אלא ארישא, אמר שזעה שאין לך צדי חייב אלא אחת, פרוטה מתנן מנטרפת לאחזה שזעה דהא חדא היא אלא אכילי גמי מיחייב. חייב על כל אחת ואחת דקתי מתני' ד' ינהו, חדא אכללא וחדא דפרטא, ודרי יותא אסיפא גמי קיימא ואשטונתא דכללא ומומיה מיהא חדא (שם). אמאי מורשע מהר סיני הוא. והוא ליה נשבע לקיים את המורה (יומא עג). בכולל דברים המותרין כו'. שזעה שלא אוכל לא בשר שחטה ולא בשר נצילה, דגמו דחיללא אהיתאח חיילא גמי אהיטורא, ור"ש פטר דלית ליה איסור כולל ולא חמיינן מינו (שם) כלומר אס היה נשבע על הנצילות לצדן לא היתה שזעה חלה, אכל לא בשר לא אוכל כולל נשבע, דהא אס היה נשבע על שיהא חייב קרבן שזעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא המותרין חיילא גמי אהיטורא בכולל בציורא שזעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:). אי אתה מוצא. שיהא חייב קרבן שזעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא המותרין חיילא גמי אהיטורא בציורא בציורא שזעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:). אי אתה מוצא. שיהא חייב קרבן שזעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא המותרין חיילא גמי אהיטורא בציורא בציורא שזעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:). אי אתה מוצא. שיהא חייב קרבן שזעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא המותרין חיילא גמי אהיטורא בציורא בציורא שזעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:).

אכל אלא חצי שיעור, שאינו מושבע עליו מסתי ועל ידי שזעה שלא אוכל סתם נאסר בו, אליבא דר' עקיבא. דלמר אסם הנשבע סתם אוסר עצמו בכל שהוא, הוכן הא דקתי חייב, אי כרגנן סבירא ליה מוקמינן ליה במפרש ואי כר"ע סבירא ליה מוקמינן ליה אפילו כסחם, ור"ש פומר, ר"ש לטעמיה דלמר בכל שהוא גמי מושבע מסתי הוא (יומא עז).

ופריך ר' יוחנן בכולל דברים המותרין עם דברים האסורין. כגון מי שנשבע שלא יאכל תמרים ונבילות וטריפות וכיוצא בהן. ומוקים לה למתני' כדברי הכל. ורש' לקיש אמר אי אתה מוצא להצמיד משנתנו אלא אי במפרש פחות מכדיה ואליבא דרבנן. אי בסתם ואליבא דרבנן.

כג:

בבמסרהב בו חבירו. ואינו אוסר עצמו אלא בשלו: **הבא** מי מחית נפשיה לפחות מבשיעור. בקונטרס פ' דל"ג ליה ושיצוט הוא אלא אלא ה"ג מי מיחייב אכללי ופרטי וגראה דיש ליישבו מי מחית כו' וה"פ כלומר מי איכא למימר הכא גבי שזעת ציטוי דנוקי שזעה אכללא דפת חטין ושעורין וכוסמין לענין פחות מכשיעור דאס אכל מכל מין ומין פחות מכשיעור שיטטרפו דמסקין אדעתא דאי אכל שיעור אכילה מכולן שימחייב דאיכיון לצירוף ואחשבה לאכילה פחות מכשיעור מכל מין ומין ומסקי הכי השתא התם דמאי למיחל אכללי ופרטי (א) דכי אישתבע והדר אישתבע אין לנו למר דמתכוין אכללי גם לענין צירוף: **ריישא** בסתם וסיפא במפרש. קטא תימה כיון דרישא וסיפא איירי בנצילה וטריפה מ"ש דצרישא נקט אוכלין שאין ראוין ובסיפא נקט נצילה וטריפה:

בבולל דברים המותרים עם להקשות דלוקי כולה צמפרש ורישא בשאינו כולל דברים האסורים עם דברים המותרים דהא משמע דוקא אכל אוכלין שאין ראוין פטור אכל ראוין חייב: **דבווקי** דה בדברי הבב. אף על גב דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל צהא לא חיישינן כיון דלא מיתנו צמתני' ועוד דאין לחוש צמאי דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל כיון דצהדיא פליגי ר"ש מהאי טעמא דלית ליה איסור כולל וא"ת ולוקמי צמפרש וד"ה וי"ל דאי צמפרש לא מיתוקמא מתניתין כרבי עקיבא דמשמע הא סתם פטור וא"ת לימא דהיינו טעמא דלא אמר כר"ל משום דר' יוחנן סבר (יומא עג:) חצי שיעור אסור מן התורה ובכל שהוא גמי מושבע ועומד הו"ל כיון דליכא אלא איסור בעלמא לאו מושבע ועומד חשיב ליה כדפ"ל (ז) אע"ג דאין איסור לאו חייל על איסור עשה דהא לקמן (דף כה) פריך אילינא מתנה לעני מושבע ועומד מהר סיני הוא דכתיב נתן תתן לו ואמר גמי צפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג). מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו צמיתה שנאמר ומתו בו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת ומפרש צפרק כל הצפר (חולין דף קיג:). דטעמא משום דאין איסור חל על איסור אע"ג דצמרתומה טמאה אין צה אלא איסור עשה מ"מ חצי שיעור דליכא אפי' עשה אלא איסור בעלמא לא חשיב מושבע ועומד ועוד דמאי לאוקמי שלא כדרך הנחתן דאין אסור אלא מדרבנן כמו חצי שיעור לר"ל וזה הפירוש נראה יותר ולפירוש קמא קשיא דמ"מ (ט) הכי המ"ל דלא אמר כר"ל כיון דסבר דחצי שיעור אסור מן התורה לא משכחת לה הן ולאו דהיכי מישתבע שאוכל חצי שיעור

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

ודלמא ע"י פערוצת. אי אמר הכי הוה משמע שלא יאכל פת שיש צה כל המינין הללו צערבוציא אכל של כל מין ומין צפני עצמו יאכל: **הא אחרינא שפינא**. ממין זה: **כגון** אלו. משמע ממין אלו: **דלמא**. אי אמר הכי הוי משמע כגון אלו כשיעור הזה: **הוא ליה למימר שזעה שלא אשפה עמך**. ולא לריך לפשע דכי אישתבע אמאי דמסרהבין צו אישתבע: **סנן הפס**. גבי שזעת הפקדון: **פרוטה מכוון מנטרפת**. לחייבו על שזעה ולא על כל אחת ואחת אלא לחייבו אשס אחד: **פליגי רב אחא ורבינא**. צחייב על כל אחת ואחת דמתני' וצדרצי יוחנן. חד אמר מיחייב אפרט ולא מיחייב אכללא כלומר על כל אחת ואחת דתנן צמתני' נלו: שלש אשמות הן ולא ארבע דלא אמרינן שזעה שאין לך צדי חדא שזעה היא וכי הדר פירש חטים ושעורים וכוסמין לחלק הרי ארבעה הא לא אמרי' אלא שזעה שאין לך צדי אפרטי קאי וכי אמר רבי יוחנן פרוטה מכולס מנטרפת ארישא דמתניתין אייתמר דקתי אינו חייב אלא אחת אכל סיפא מכל מין ומין חדא שזעה צאפיי נפשה היא אי ליכא צכל מין שזה פרוטה לא מיחייב: **וחד אמר מיחייב אכללות ומיחייב אפרטי**. על כל אחת דקתני צמתניתין ארבע אשמות הן כי אמר שזעה שאין לך צדי כלל כוון יחד וכי הדר פריש להו נשעע על כל מין ומין לצדו יש כאן ד' שזעות ומילתא דר' יוחנן קיימא צין ארישא דקתי אינו חייב אלא אחת צין אסיפא דקתני חייב על כל מין ומין ואשזועתא דכללא דלילו אג' שזעות דפרטא ליכא לאוקומה שהרי אין צמין אחד שזה פרוטה ואנן כפירת ממון צעינן: **הכא מאי**. מי פליגי צה גמי רב אחא ורבינא צמתני' לחייציה ד' חדא אשלג אוכל ותלתא אפיריטא דפרטא: **מי מחיס איניס נפשיה לפחות מכשיעור** לא גרסינן לה ושיצוט הוא: **דהא אי אישטבע והדר אישטבע מיחייב סרהי**. דכל שעתא ושעתא ממונה קא כפר ליה דמתנן צפ' שזעת הפקדון (לקמן לו:). השציע עליו ה' פעמים וכפר חייב על כל אחד ואחד הילכך כי גמי אמרי' שזועתא דכללא שזועתא צאפיי נפשה היא איכא לחיובא אשזועתא דפרטא אכל גבי שלא אוכל אי ס"ד איתא דכללא למיהוי שזעה צאפיי נפשה ואסר עצמו צכל המינין אפרטי תו מי מיחייב הרי צבר מושבע ועומד הוא עליהן ואין שזעה חלה על שזעה: **מאי שגא רישא כו'**. קס"ד נצילה וטריפה גמי אוכלין שאין ראוין הן: **הא לא קשיא**. כלומר אס קושיא אחרת אין כאן זו יש לה תירוק. וכן כל דוכתא דאיכא הא לא קשיא יש קושיא גדולה מזו: **צנוול**. שפירש ואמר שזעה שלא אוכל נצילות ושחוטות:

באיסור

באיסור

אכללי לא מיחייב: **מתני'** שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראויין (שהוא) פטור כו'. אקשי' מאי שנא רישא באוכלין ומשקין שאין ראויין שהוא פטור ומאי שנא סיפא גבי נבילות וטריפות שחייב. ואוקימנא רישא בסתם דדעתיה אמירי דראוי לאכילה. סיפא במפרש שבועתו שלא יאכל נבילות וטריפות. ואקשינן אמאי חייב אבילות וכיוצא בהן מושבע הוא עליהן מהר סיני. ואין שבועה חלה על שבועה. וטריפות וכיוצא בהן. ומוקים לה למתני' כדברי הכל. ורש' לקיש אמר אי אתה מוצא להצמיד משנתנו דכי אמרינן איסור כולל כגון יוה"כ שאוסר בכלל כל מאכל מותר ואסור.

מסורת הש"ם

(א) לקמן לו: (ב) גי' שם לת, (ג) [ועל כה. ככ:], (ד) (ככ): ד"ה אהיתראל,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הכא וכי אכללי ופרטי כי כ"ל ואחת ד' נמחק: (ב) (ג) ד"ה דמוקי וכי דמכל מקום היכי הוה מציי למימר כר"ל כיון כ"ל:

רבינו חננאל

פת פת למה לי לחיובי נפשיה אכל חדא: שבועה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת. שבועה שלא אשתה יין ושמן ודבש חייב על כל אחת ואחת. בשלמא התם אייתר ליה פת פת לחיובי אכל חדא וחדא [כח]. ופרקי רב הכא במונחין לפניו עסקינן. ואסיקנא הוה ליה למימר שבועה שלא אשתה אלו ומיניהו יין ושמן ודבש למה לי לחיובי אכל חדא וחדא אי גמי במסרב בו חברו ואומר לו בא שתה עני יין ושמן ודבש הוה ליה למימר שבועה שלא אשתה [צמח] יין ושמן ודבש למה לי לחיובי אכל חדא וחדא. תנן בפירקין דלקמן תן לי חטים ושעורין וכוסמין שיש לי בידך. שבועה שאין לך צדי אינו חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידו חטים ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת. ואי' יוחנן פרוטה מכולם מצטרפת. פי' אפילו אין לו בידו מן חטין שעורין וכוסמין מכולן [אלא] שזה פרוטה מנטרפין וחייב. ופליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב. פי' חייב ג' חטאות אחת על החיטין ואחת על השעורין ואחת על כוסמין. וחד אמר אכללי גמי מיחייב. פי' אהא גמי דתנן שבועה שאין לך בידו והוא כלל ואח"כ פרט חטין ושעורין וכוסמין הרי ארבע חדא דכולא ותלתא דפרטי. הכא מאי מי מחית איניש נפשיה לפחות מכשיעור ומחייב אשבועה דכללא גמי בהני דפרטי אי לא. ומשני רבא הכי השתא. התם גבי טוען בחברו איתא לשבועה בכללי. ומגו דיכול להודות אפילו אחר שבועתו איתא גמי לשבותתו בתר הכי בפרטי. ומשום הכי מיחייב אכללי ואפרטי. אבל הכא גבי אוסר עצמו בשבועה אי ס"ד איתא לשבועתו בכללי וכיון דאמר שבועה שלא אוכל איתסר באכילה דכל פת הוויא ליה כנבילה. כי הדר פריש פת חטין פת שעורין פת כוסמין אמאי חייב. מי חיילא עליה שבועה מושבע ועומד הוא. אלא הכא ודאי אפרטי מיחייב מאי

מסורת הש"ס

א) [לעיל כח: וש"נ], ב) פסחים לו. מיר ד. קדושין עו: [כריתות גג.], ג) [לעיל כג:], ד) [לעיל כג:], ה) וזבחת כז"ל, ו) [ועיי' תוספות פסחים לו. ד"ה האוכל ומוס' ביצה כה. ד"ה בחוקת ומוס' מולין לו. ד"ה השתא ועוד שם קכ. ד"ה מהי, ו] לשון אכילה אפי' במסרכת הא' שלא לאסל עפר ואכל כז"ל,

	
הגהות הב"ח	
(א) תוס' ד"ה חלה כדרכא וכו' דעלמא גרסי משכחת: (ב) בא"ד וא"ת וכיון דנבילה סרוחה הויא:	

	
גליון הש"ס	
תוס' ד"ה איא וכו' בתנאים השוויקיים. כלשונא דקרא כתאנים השוערים אשר לא תחללה מרוע (יבמות טז):	

	
מוסף רש"י	
כל שהוא למכות. לאכילה כל שהוא עובר בלאו (משילה יח). ככל האיסורין. למות בהתרמה (עיי' בא:). ולא אמרו בכזית. הלכה למשה מסיני. אלא לקרבן. לענין קרבן דשגגת כרת (שם). האוכל נבילה ביום הכפורים פטור. מכרת (קדושין עו): איז הכפורים (כריתות כג). שוגג פטור מתטאת. דלון איסור יום הכפורים חל על איסור נבילה. ואם זו ביום נתנבלה חפילו הכי היתה אסורה קודם יום הכפורים משום אבר מן החי (נפחים לו. ובש"י קדושין שם ובכריתות שם) דלא אמרינן מינו דלמי יום הכפורים ואיתוסף איסורא לגבי שאר מילי, אתוסף גמי לגבי נבילה, ור"ש לטעמיה דאמר בתקפת כריתות (גכ). דאפילו איסור חמור לא אתי וחילי על איסור קל (נויר ד). הרי אשתו אסורה לו. שהרי אכל אולכין (עע"ד בבב).	

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

סמל של שבועות

בְּאִיסוּר הַבָּא מֵאֲלוֹי. כגון האוכל נבילה ביום הכפורים דפליגי רבנן ורבי שמעון דמחייבי ליה רבנן חטאת משום יוה"כ ואע"ג דהויא נבילה מקמי יום הכפורים ואין איסור חל על איסור הכא

חייל דיום הכפורים איסור כולל הוא דקודם צין השמשות היה

באִיסוּר הַבָּא מֵאֲלוֹי **באִיסוּר הַבָּא עַל יְדֵי עֲצָמוּ** **לֹא** **אִמְרִינָן** **בְּשַׁלְמָא** **לְרִישׁ לְקִישׁ** **מִשּׁוּם** **הָכִי קָא פִּטְר רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּתַנִּיא** ^(א) **רַבִּי שְׁמַעוֹן** **אֹמַר כֹּל שְׁהוּא לְמַכּוּת וְלֹא אִמְרוּ כּוֹיֹת אֵלֶּא לְקַרְבָּן אֵלֶּא לְרַבִּי יוֹחָנָן מֵאִי טַעְמָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּפִטְר מִיּוּדֵי הוּא טַעְמָא אֵלֶּא מִשּׁוּם אִיסוּר כּוֹלֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן לְטַעְמִיָּה דְּלִית לִיהּ אִיסוּר כּוֹלֵל ^(ב) דְּתַנִּיא רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמַר הָאוּכַל נְבִילָה בִּיּוּדֵי"כ פִּטוּר בְּשַׁלְמָא לְרִישׁ לְקִישׁ מִשְׁכַּחַת לֶה בְּלֹא וְהֵן אֵלֶּא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה אלא הן היכי משכחת לה אלא כדרבא דאמר רבא ^(ג) **שבועה שלא אוכל ואכל עפר** **פטור** **אמר רב מרי** **אף אף אנן גמי תנינא** ^(ד) **קונם** **אשתי** **נהנית לי אם אכלתי היום ואכל נבילות** **וטריפות שקצים** **ורמשים** **הרי אשתו** **אסורה** **לו** **הכי השתא** **התם כיון דמועיקרא אכל** **והדר אשתבע ליה חשובי****

אין קרבן שבועה בא אלא א"כ אתה מוואב בה לאו והן דכתביז וינקרא הן להרע או להטיב דמשמע דבר וחילופו והאי מפרש שלא אוכל חצי שיעור נבילה משכחת לה גמי בשבועה שאוכל חצי שיעור נבילה דלאו נשבע לבטל את המנזה הוא: **אלא לר' יוחנן**, דמוקי לה בשיעור שלם ומשום כולל ועל כרחק במפרש נבילות אוקיימתה משום קושיא קמייתא דרישא וסיפא: **בשלמא**, שבועה שלא אוכל משכחת דחילא אע"פ שמושבצ עוומד משום כולל: **אלא הן**, שבועה שאוכל נבילות ושמוטות מי משכחת לה דמיחול אנבילות ולבטל שבועת הר סיני: ה"ג **אלא כדרבא** ולא גרס משכחת לה כדרבא. והכי פירושה לא תשני לעיל קושיא דרישא וסיפא כאן בסתם כאן במפרש אלא כולה בסתם ואוכלין שאינן ראין לאכילה דקמני רישא פטור כדרבא מיפרשא כגון עפר שאין ראוי לאכילה אבל נבילות ראויות לאכילה הן ואריה הוא דרביע עלייהו ותו לא קשיא מידי לר' יוחנן דמשכחת לה בלאו והן אף בשיעור שלם דהא לא אוכל סתמא קאמר אם אכל נבילה חייב שהרי כלל בסתמו דברים המותרים והאסורים ומיתסרי אסורים על ידי כולל והן משכחת לה דהא אוכל סתם קאמר ומקיים שבועתו בדברים המותרים ואם לא אכל חייב: **אף אנן גמי טנינא**, בדנבילות ראויות לאכילה חשיב להו: **הרי אשמו אסורה**, אלמא אכילה היא:

תשובה

סיפא שבועה שלא אוכל מזה צילי פסח פטור אמאי נקט בלא פסח פטור וי"ל דה"ג צעי למימר ולא חש למיתני אלא שהזכיר ליני פסח ור"י מפרש דודאי שז ואל תעשה כדאיירי הכא לא חיללא דקאמר שבועה שאוכל ולא אכל אבל התם בנשבע שלא לאכול ואכל דהוי בקום עשה ודאי חיילא: **אָרַא** **כדרבא** **ב'ו**, פ"י בקוגט' דסוגיא דעלמא ^(א) גרסינן משכחת לה כדרבא ומפרש לה בנבילה המסכחת והקשה חדא דמסכחת לא מיקריא נבילה ואר"ת דלון זו קשיא דשפיר מיקרי נבילה מדאינטריך קרא למעוטי לר"ש בשינא ע"י ”דף סח. ושם” דדריש הראויה לגר קרויה נבילה ור"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא ועוד הקשה בקוגט' דמאי צעי לאתווי דרבא הכא ה"ל למימר משכחת לה בנבילה מסכחת והא גמי יש ליישב דה"פ כדרבא דשייך " לשון אכילה אפי' במסרכת מדקאמר שלא אוכל סתם ואכל עפר פטור הא שלא אוכל עפר ואכל חייב אלמא שייך לשון אכילה אפי' צעפר וכ"ש בנבילה מסכחת וטפי ה"ל לאיתווי צעיא דרבא שבועה שלא אוכל עפר בכמה דמפורש טפי אלא אלא רישא דמילתא נקט והא דקאמר אף אנן גמי תנינא מייית ראיא דשייך לשון אכילה גבי נבילה סרוחה דכמה שקאים ורמשים איכא דלא חזו לאכילה טפי מנבילה סרוחה והשתא מיתוקמא שפיר מתני' סיפא במפרש כדאוקיימנא ומשכחת לה שפיר בלאו והן וא"ת וכיון דנבילה ^(ב) אסורחת הויא בכלל נבילה בלא כולל דברים המותרים אתי שפיר כיון דאמר שבועה שלא אוכל נבילה מגו דחיילא אסרוחה חיילא גמי אשאינה סרוחה וי"ל דלא משמע סרוחה בכלל נבילה אלא כשכולל עמהן דברים המותרים דגלי אדעתיה שרצה לאסור עצמו בדבר המותר אבל קשה לר"י דמאי מייית רב מרי אף אנן גמי תנינא אדרבא תקשי ליה מינה דהא אוקמה מתני' במפרש שלא אוכל נבילה דאז ודאי הויא לשון אכילה וכן גמי תקשה לרבא דפטור בנשבע סתם ואכל עפר דלא הוי בכלל לשון אכילה וצ"ל כדמשני הש"ס דשאני התם דלחשביה מעיקרא ולגבי הא דהוי סתם כמפרש הוה ידע מעיקרא דלהני טעמא דלחשבה אבל אי אפי' כי מפרש לא מהני במידי דלאו בר אכילה לא ס"ד דליתנהי הא דלחשביה שיחשז כמו בר אכילה ומסיק כיון דלחשביה חשיב בר אכילה כיון דאכל מעיקרא והדר אשתבע וע"ק לר"י מדתניא בתוספתא דשבועות שבועה שאוכל ואכל אולכין אסורין כגון פיגול נותר וטמא פטור ור"ש מחייב והיינו צע"כ בשאינם סרוחים מדמחייב ר"ש לפי שלא חלה שבועה עליהו ע"י כולל אלמא אפי' באין סרוחה חלה שבועה לרבנן ע"י כולל ולפ"ה גמי דפירש דמשכחת הן בדברים המותרים קשיא דלפ"י באסורין גמי משכחת לה כשאומר סתם שאוכל ואינו מזכיר האיסור כדמשמע התם וגראה לר"י דבקוגט' לא פירש אלא משום ר"ש דלדידיה לא חיילא שבועה אדברים האסורין אפי' ע"י כולל ומתוספתא שהבאתי יש ראיא לריבז"א דלפ"י בלא קום עשה חייל על ידי כולל בשאין מזכיר האיסור וא"ת לפ"ה אמאי אינטריך למימר לקמן בסמוך שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים בחזר ואמר שבועה שלא אוכל סתמא סגי וי"ל דלון הכי גמי דלאו דוקא נקט תאנים וענבים אלא כלומר שאמר שלא אוכל סתם וכן נ"ל דאי דוקא נקט תאנים וענבים היכי חיילא שבועה הא ליתא בהן וליכא למימר דלמלקות איירי דלא צעין לאו והן דלקמן בס"פ דף טט.) משמע דלקרבן איירי גבי ואכל תאנים והפריש קרבן ומיהו י"ל דמשכחת הן ^(ג) בתאנים השוערים אבל בלא כולל לא הוי תאנים השוערים בכלל תאנים אלא הטובות לאכול:

שבועות פרק שלישי שבועות כד.

סמל של שבועות

באִיסוּר הַבָּא מֵעֲצָמוּ **לֹא** **אִמְר**. וא"ת והא גמי איתא בזהדיא במשנה דמיייתי לקמן יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד וקחשיב מוקדשין אע"ג דאיסור הבא מעצמו הוא וכן האוכל גיד הנשה של עולה בס"פ גיד הנשה (מולין דף קא). ויש לומר דהכא באיסור הבא מעצמו על עצמו קאמר דלא אמרינן אבל מוקדשין שאסורין על כל העולם אמרי' ומ"מ פריך לקמן שפיר והרי הקדש דאיסור הבא מעצמו דכיון דלא איירי תנא באיסור הבא מעצמו לא ה"ל למינקט הקדש אע"ג דאסור על כל העולם: **הָאוּכַל** **נְבִילָה בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים** **פִּטוּר**. מתוך פ"ה משמע דאיירי אפי' בנתנבלה ציוה"כ וקשיא דלמ"ד ס"פ גיד הנשה (סס דף קג.) צממה צמיה לאו לאצרים עומדת חל איסור יוה"כ מחיים ואפי' למ"ד לאצרים עומדת כי מתה פקע איסור אבר מן החי וחלו איסור נבילה ואיסור יוה"כ צבת אחת ור"ש מודה באיסור בת אחת ומיהו יש לומר דאיסור יוה"כ לא חייל לא מחיים ולא לאחר מיתה משום דלית ציה איסור עשה אשניה זבוחה דכתביז (דברים יג) וזבחת ואכלת מה

שאתה זבחת אחת אוכל אבל מה שאי אתה זבוח לא ולירבז"א אין גראה פירוש זה דא"כ למ"ד לאו לאצרים עומדת היכי מצי חייל איסור אבר על עשה דשאינו זבוח ובס"פ גיד הנשה (סס) דאמר כגון שנטרפה עם יציאת רובה דאיסור אבר ואיסור חלב ואיסור טריפה בזהדי הדדי קאתו והיכי חיילי כולם על איסור דשאינו זבוח דלפ"י צמעי האם קיימא באיסור זה ומהאי טעמא תקשי גמי למ"ד לאצרים עומדת איסור אבר מן החי היכי משכחת לה דלא קיימא לאצרים צמעי האם וא"כ היכי חייל על איסור שאינו זבוח אלא ודאי וזבחת לא אתא לאסור דבלאו הכי אסורה וקיימא מחיים באיסור אבר מן החי ולאחר מיתה באיסור נבילה אלא בא להמיר את האסור ופירש כך דבשחיטה שריא ולא בנחירה אלא כדקיימא קיימא כמו (בכורות דף עו.) ^(א) תזבח ולא גיזה דלית ציה עשה אלא קאי באיסור לאו הראשון וצנתנבלה מערב יוה"כ דוקא איירי: **אָרַא** **הן היבי משכחת דה**, דלפ"י ע"י כולל גמי לא אמרי' דמיחול השבועה לבטל המנזה וקשה לריבז"א דמי בירושלמי שבועה שלא אוכל מנזה ואכל מנזה צילי פסח חייב אלמא דבאיסור כולל חיילא שבועה לבטל את המנזה ומירך דהכא דוקא לא חיילא שבועה משום שהזכיר נבילה ונשבע עליה לאוכלה אבל התם דלא מדכר פסח חיילא עליה שבועה ולפי זה משכחת הן אפי' בדברים האסורים כשאומר סתם שאוכל וקשיא לפי' דקתני התם

כולל בכולל גמי שאר לילות עם ליני פסח כיון שהזכיר גמי ליני פסח פטור וי"ל דה"ג צעי למימר ולא חש למיתני אלא שהזכיר ליני פסח ור"י מפרש דודאי שז ואל תעשה כדאיירי הכא לא חיללא דקאמר שבועה שאוכל ולא אכל אבל התם בנשבע שלא לאכול ואכל דהוי בקום עשה ודאי חיילא: **אָרַא** **כדרבא** **ב'ו**, פ"י בקוגט' דסוגיא דעלמא ^(א) גרסינן משכחת לה כדרבא ומפרש לה בנבילה המסכחת והקשה חדא דמסכחת לא מיקריא נבילה ואר"ת דלון זו קשיא דשפיר מיקרי נבילה מדאינטריך קרא למעוטי לר"ש בשינא ע"י ”דף קח. ושם” דדריש הראויה לגר קרויה נבילה ור"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא ועוד הקשה בקוגט' דמאי צעי לאתווי דרבא הכא ה"ל למימר משכחת לה בנבילה מסכחת והא גמי יש ליישב דה"פ כדרבא דשייך " לשון אכילה אפי' במסרכת מדקאמר שלא אוכל סתם ואכל עפר פטור הא שלא אוכל עפר ואכל חייב אלמא שייך לשון אכילה אפי' צעפר וכ"ש בנבילה מסכחת וטפי ה"ל לאיתווי צעיא דרבא שבועה שלא אוכל עפר בכמה דמפורש טפי אלא אלא רישא דמילתא נקט והא דקאמר אף אנן גמי תנינא מייית ראיא דשייך לשון אכילה גבי נבילה סרוחה דכמה שקאים ורמשים איכא דלא חזו לאכילה טפי מנבילה סרוחה והשתא מיתוקמא שפיר מתני' סיפא במפרש כדאוקיימנא ומשכחת לה שפיר בלאו והן וא"ת וכיון דנבילה ^(ב) אסורחת הויא בכלל נבילה בלא כולל דברים המותרים אתי שפיר כיון דאמר שבועה שלא אוכל נבילה מגו דחיילא אסרוחה חיילא גמי אשאינה סרוחה וי"ל דלא משמע סרוחה בכלל נבילה אלא כשכולל עמהן דברים המותרים דגלי אדעתיה שרצה לאסור עצמו בדבר המותר אבל קשה לר"י דמאי מייית רב מרי אף אנן גמי תנינא אדרבא תקשי ליה מינה דהא אוקמה מתני' במפרש שלא אוכל נבילה דאז ודאי הויא לשון אכילה וכן גמי תקשה לרבא דפטור בנשבע סתם ואכל עפר דלא הוי בכלל לשון אכילה וצ"ל כדמשני הש"ס דשאני התם דלחשביה מעיקרא ולגבי הא דהוי סתם כמפרש הוה ידע מעיקרא דלהני טעמא דלחשבה אבל אי אפי' כי מפרש לא מהני במידי דלאו בר אכילה לא ס"ד דליתנהי הא דלחשביה שיחשז כמו בר אכילה ומסיק כיון דלחשביה חשיב בר אכילה כיון דאכל מעיקרא והדר אשתבע וע"ק לר"י מדתניא בתוספתא דשבועות שבועה שאוכל ואכל אולכין אסורין כגון פיגול נותר וטמא פטור ור"ש מחייב והיינו צע"כ בשאינם סרוחים מדמחייב ר"ש לפי שלא חלה שבועה עליהו ע"י כולל אלמא אפי' באין סרוחה חלה שבועה לרבנן ע"י כולל ולפ"ה גמי דפירש דמשכחת הן בדברים המותרים קשיא דלפ"י באסורין גמי משכחת לה כשאומר סתם שאוכל ואינו מזכיר האיסור כדמשמע התם וגראה לר"י דבקוגט' לא פירש אלא משום ר"ש דלדידיה לא חיילא שבועה אדברים האסורין אפי' ע"י כולל ומתוספתא שהבאתי יש ראיא לריבז"א דלפ"י בלא קום עשה חייל על ידי כולל בשאין מזכיר האיסור וא"ת לפ"ה אמאי אינטריך למימר לקמן בסמוך שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים בחזר ואמר שבועה שלא אוכל סתמא סגי וי"ל דלון הכי גמי דלאו דוקא נקט תאנים וענבים אלא כלומר שאמר שלא אוכל סתם וכן נ"ל דאי דוקא נקט תאנים וענבים היכי חיילא שבועה הא ליתא בהן וליכא למימר דלמלקות איירי דלא צעין לאו והן דלקמן בס"פ דף טט.) משמע דלקרבן איירי גבי ואכל תאנים והפריש קרבן ומיהו י"ל דמשכחת הן ^(ג) בתאנים השוערים אבל בלא כולל לא הוי תאנים השוערים בכלל תאנים אלא הטובות לאכול:

סמל של שבועות

	
מאן	
והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י	

סמל של שבועות

	
מאן	
והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י	

סמל של שבועות

	
מאן	
והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י	

רבינו חננאל

סמל של שבועות

והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י

א) עיי' בחידושי הרי"ן מע"ש כאן שהביא פ"י רבינו בשם חד מרבותא ותמה עליו ע"ש וע"ע בחידושי הרשב"א כאן.

סמל של שבועות

והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י

סמל של שבועות

והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י

סמל של שבועות

והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י

סמל של שבועות

והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י

סמל של שבועות

והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכזית נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכזית נבלה ולא אכל בשתיקן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכזית שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אכלה ” פ"י

סמל של שבועות

והוה איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פ"י שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ורייק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכזית מרפטור בה ר' שמעון מקרבן כדתינא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פ"י דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכזית היינו דמשכחת לה